

Практична робота 1-2

Тема: Теоретичні основи аграрного менеджменту та його функції.
Організаційно - правові форми аграрних підприємств.

Мета: сформувати розуміння сутності аграрного менеджменту; навчитися аналізувати різні підходи до визначення поняття; розрізняти функції менеджменту та їх підфункції. Проаналізувати переваги та недоліки різних організаційних форм; оцінити їх управлінські особливості; сформувати навички порівняльного аналізу.

План

- 1. Аналіз визначень поняття «аграрний менеджмент».*
- 2. Порівняння підходів різних авторів.*
- 3. Класифікація функцій менеджменту.*
- 4. Розподіл підфункцій за функціями: планування, організація, мотивація, контроль.*
- 5. Обговорення специфіки менеджменту в аграрній сфері.*
- 6. ТОВ: особливості управління.*
- 7. Акціонерне товариство.*
- 8. Приватне підприємство.*
- 9. Фермерське господарство.*
- 10. Сільськогосподарський кооператив.*
- 11. Порівняльний аналіз форм.*

Практичне завдання

1. Побудувати таблицю порівняння визначень.
2. Розподілити підфункції за основними функціями менеджменту.
3. Сформулювати власне визначення аграрного менеджменту.

4. Скласти порівняльну таблицю (капітал, управління, відповідальність, ризики).
5. Визначити оптимальну форму для:
 - a. малого господарства;
 - b. великого агрохолдингу;
 - c. кооперації фермерів.

Література:

- 1. Друкер П. Практика менеджменту.*

2. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств.
3. Малік М.Й., Збарський В.К. Економіка аграрного підприємства.
4. Шпикуляк О.Г. Менеджмент в аграрному секторі економіки.

Завдання 1.1.

Проаналізуйте визначення аграрного менеджменту, які надані в економічній літературі. Яке з них, на Ваш погляд, є обґрунтованішим.

Завдання 1.2.

Побудуйте та проаналізуйте схему дій контролю в аграрному менеджменті.

Завдання 1.3.

Обґрунтуйте недоліки та переваги різних організаційних форм підприємств в сільському господарстві:

- а) товариство з обмеженою відповідальністю;
- б) акціонерне товариство;
- в) приватне підприємство;
- г) фермерське господарство
- д) сільськогосподарський виробничий кооператив.

Завдання 1.4.

Які, Ви, вбачаєте переваги і недоліки управління господарською діяльністю сільськогосподарських підприємств різних організаційно-правових форм?

Завдання 1.5.

Визначте, які підфункції відносяться до функції планування в агропромисловому формуванні та поясніть свою думку:

- розробку щоденного робочого плану з відповіддю на запитання: що повинно бути зроблено сьогодні та хто повинен це зробити;
- визначення проблем, що стоять на шляху до встановленої мети і розробка альтернативних варіантів вирішення цих проблем;
- розробка фінансового плану з визначенням грошових потоків за їх джерелами, грошових витрат, розміру та джерел необхідних кредитів;
- розробка альтернативних виробничих програм на наступний рік з урахуванням рівня прибутковості за видами продукції;

- обґрунтування масштабів розширеного відтворення господарства (кількості землі в обробітку, працюючих, рівня їх кваліфікації, поголів'я худоби і птиці тощо);
- хто кому підлеглий, і хто за що відповідає;
- розробка і доведення до кожного працівника його функціональних обов'язків;
- встановлення робочого розпорядку і схем діяльності для кожного виробничого процесу за видами виробництва;
- відбір і прийняття на роботу людей, що зумовлює визначення періоду, на який залучається працівник, його кваліфікації і можливостей виконувати той чи інший вид робіт;
- навчання працівників і оцінку їх діяльності, що передбачає чітку постановку завдання на виконання певної роботи і роз'яснення до нього, а також чітке розуміння працівником вимог, які до нього ставляться.
- облік і звітність, що здійснюються на постійній основі;
- порівняльний аналіз планових і фактичних показників роботи підприємства;
- контроль за виробничим процесом і дотриманням технологіївиробництва.

Завдання 1.6.

Визначте, які підфункції відносяться до функції організації в агропромисловому формуванні та аргументуйте свою думку:

- розробка фінансового плану з визначенням грошових потоків за їх джерелами, грошових витрат, розміру та джерел необхідних кредитів;
- розробка альтернативних виробничих програм на наступний рік з урахуванням рівня прибутковості за видами продукції;
- обґрунтування масштабів розширеного відтворення господарства (кількості землі в обробітку, працюючих, рівня їх кваліфікації, поголів'я худоби і птиці тощо);
- хто кому підлеглий, і хто за що відповідає;
- розробка і доведення до кожного працівника його функціональних обов'язків;
- розробка щоденного робочого плану з відповіддю на запитання: що повинно бути зроблено сьогодні та хто повинен це зробити;
- визначення проблем, що стоять на шляху до встановленої мети і розробка альтернативних варіантів вирішення цих проблем;
- встановлення робочого розпорядку і схем діяльності для кожного виробничого процесу за видами виробництва;

- відбір і прийняття на роботу людей, що зумовлює визначення періоду, на який залучається працівник, його кваліфікації і можливостей виконувати той чи інший вид робіт;
- навчання працівників і оцінку їх діяльності, що передбачає чітку постановку завдання на виконання певної роботи і роз'яснення до нього, а також чітке розуміння працівником вимог, які до нього ставляться.
- облік і звітність, що здійснюються на постійній основі;
- порівняльний аналіз планових і фактичних показників роботи підприємства;
- контроль за виробничим процесом і дотриманням технології виробництва.

Завдання 1.7.

Визначте, які підфункції відносяться до функції контролю в агропромисловому формуванні та поясніть свою думку:

- встановлення цін в рамках товарної продукції;
- запровадження ціноутворення з урахуванням географічного фактору (зональні ціни, врахування витрат на доставку продукції, а також умови «ІНКОТЕРМС»);
- визначення проблем, що стоять на шляху до встановленої мети і розробка альтернативних варіантів вирішення цих проблем;
- розробку фінансового плану з визначенням грошових потоків за їх джерелами, грошових витрат, розміру та джерел необхідних кредитів;
- розробку альтернативних виробничих програм на наступний рік з урахуванням рівня прибутковості за видами продукції;
- обґрунтування масштабів розширеного відтворення господарства (кількості землі в обробітку, працюючих, рівня їх кваліфікації, поголів'я худоби і птиці тощо);
- хто кому підлеглий, і хто за що відповідає;
- розробку і доведення до кожного працівника його функціональних обов'язків;
- встановлення робочого розпорядку і схем діяльності для кожного виробничого процесу за видами виробництва;
- відбір і прийняття на роботу людей, що зумовлює визначення періоду, на який залучається працівник, його кваліфікації і можливостей виконувати той чи інший вид робіт;
- навчання працівників і оцінку їх діяльності, що передбачає чітку постановку завдання на виконання певної роботи і роз'яснення до нього, а також чітке розуміння працівником вимог, які до нього ставляться.
- облік і звітність, що здійснюються на постійній основі;

- визначення цілей та напрямків діяльності підприємства;
- координація різних напрямків діяльності;
- оцінка слабких і сильних сторін підприємства, його ринкових можливостей та загроз;
- визначення альтернативних варіантів реалізації напрямків діяльності підприємства;
- порівняльний аналіз планових і фактичних показників роботи підприємства;
- контроль за виробничим процесом і дотриманням технології виробництва.

Альтернативні витрати - це кутовий коефіцієнт кривої виробничих можливостей (КВМ) і дорівнюють відношенню приросту обсягу одного продукту до приросту обсягу іншого продукту. Так альтернативні витрати виробництва однієї додаткової тонни картоплі розраховуються як відношення приросту обсягу виробництва озимої пшениці до приросту обсягу картоплі. Таким чином, альтернативні витрати виробництва однієї додаткової тонни картоплі від варіанту А до В дорівнюють 81 тонни пшениці, тобто щоб виробити одну додаткової тонну картоплі потрібно відмовитись від виробництва 81 тонни пшениці. Отже, альтернативні витрати виробництва однієї додаткової тонни картоплі від варіанту В до С -7.

Завдання 1.8

Фермер за умови цілковитого використання всіх ресурсів виробляє 2 види продукції — озиму пшеницю і картоплю. Якщо всі ресурси будуть задіяні у виробництві озимої пшениці, то її буде вироблено 40 т. Якщо всі ресурси будуть задіяні на виробництві картоплі, то її буде вироблено 400 т.

Постановка завдання.

1. *Зобразити графічно криву виробничих можливостей (КВМ) галузі.*
2. *Обчислити альтернативні витрати виробництва картоплі та пшениці.*
3. *Показати, які зміни відбудуться на графіку, якщо у виробництві озимої пшениці буде застосована нова, продуктивніша технологія.*
4. *Чи зміниться в цьому випадку альтернативна вартість виробництва?*
5. *Позначте на графіку точки, які відповідали б ефективним, неефективним, неможливим способам використання обмежених виробничих ресурсів.*

Завдання 1.9.

Двоє фермерів займаються вирощуванням баклажанів і кавунів. За день кожен збирає 10 тонн кавунів або 5 тонн баклажанів.

Постановка завдання

1. *Зобразити графічно криву виробничих можливостей (КВМ) галузі.*
2. *Якщо використовувати техніку при збиранні кавунів, то кожен буде збирати щоденно 20 тонн кавунів. Покажіть, як переміститься при цьому крива виробничих можливостей (КВМ).*
3. *Визначте для початкових умов альтернативну вартість виробництва 1 тонни кавунів і 1 тонни баклажанів.*

Постановка завдання.

1. *Який вигляд має крива виробничих можливостей одночасної праці двох фермерів протягом 8 годин роботи.*
2. *Як зміниться крива виробничих можливостей, якщо фермер Андрій оволодіє технологією фермера Степана при збиранні баклажанів.*
3. *Яка альтернативна вартість виробництва першої і останньої тонни баклажанів, які збираються разом за технологією фермера Степана.*

Розв'язок.

1. За 8 годин фермер Андрій збирає 8 тонн кавунів або 4 тонни баклажанів, а фермер Степан збирає 4 тонни кавунів або 8 баклажанів. Таким чином разом вони збирають 12 тонн кавунів і 12 тонн баклажанів. Крива виробничих можливостей має вигляд прямої з від'ємним нахилом.
2. Якщо фермер Андрій оволодіє технологією фермера Степана, то він за 8 годин зможе зібрати 8 тонн баклажанів, отже разом фермери зберуть 12 тонн кавунів і 16 тонн баклажанів.
3. Альтернативна вартість виробництва 1 тонни баклажанів 12 тонн кавунів. Оскільки крива виробничих можливостей має вигляд прямої лінії (постійна віддача ресурсів), то альтернативна вартість першої і останньої тонни баклажанів, зібраних сукупними зусиллями за технологією фермера Степана будуть однакові.

Завдання 1.11.

Коефіцієнт цінової еластичності на м'ясопродукти 1,3. М'ясо переробний комбінат знизив ціну на м'ясопродукти з 85 до 80 грн за кг. **Постановка завдання.** Визначте, як зміниться обсяг попиту на м'ясопродукти підприємства.

Завдання 1.12.

Використовуючи не менше семи літературних джерел, наведіть визначення одного з нижченаведених понять:

- А) менеджмент;
- Б) аграрний менеджмент;
- В) функції менеджменту;
- Г) довгострокова проблема в сільському господарстві;
- Д) короткострокова проблема в сільському господарстві.

Результати дослідження оформіть в табличній формі. Виробничі ситуаційні

Ситуація для аналізу 1.1.1

У 1932 р. була заснована японська компанія «Мацусіта Електрик індастріал Ко, Лтд», яка є одним із світових лідерів у виробництві електротехніки й електроніки. В Україні, як і в інших країнах, відомі торгові марки цієї компанії: «Технікс» і «Панасонік». Засновник компанії Комоске Мацусіта так сформулював основні положення менеджменту:

- не хитруючи, будь чесним;
- будь хазяїном на своєму місці;
- не живи вчорашнім днем, постійно удосконалюй свої знання; стався з повагою й увагою до оточуючих;
- весь час пам'ятай про зовнішній світ, пристосовуйся до законів його розвитку;
- із вдячністю стався до того, що маєш і одержуєш — ми всі беремо в суспільства в борг;

Завдання щодо аналізу ситуації.

1. Чи можна розумно поєднувати в менеджменті приватний і суспільний інтерес?
2. Спробуйте продовжити формулювання основних положень менеджменту Комоске Мацусіта, довівши їхнє число до десяти. Ситуація для аналізу 1.2.

Мета менеджера - налаштувати співробітників на те, що їх праця дуже важлива, цікава і корисна для підприємства, їх трудовий внесок в успіх організації дуже значний. Для створення сприятливого морально-психологічного клімату в колективі, мотивації до високоефективної праці, розвитку кожного працівника як особистості необхідна ефективна політика менеджменту персоналу.

Завдання щодо аналізу ситуації.

Виокреміть із перерахованих нижче варіантів діяльності менеджера ті, які не відповідають меті менеджера, а, навпаки, можуть призвести до конфлікту в колективі:

1. Створення в колективі клімату взаємної довіри, поваги і взаємопорозуміння;

2. Висловлювання особливого ставлення до певного співробітника;
3. Забезпечення всіх працівників цікавою, перспективною роботою, яка розвиває їх творчий та особистий потенціал;
4. Встановлення кожному працівникові чітких конкретних завдань, які досить важко реалізувати;
5. Приховування певної ділової інформації від співробітників.